

Fundusze Europejskie 2014-2020. Założenia Umowy Partnerstwa przyjęte

Informacja prasowa, 15 stycznia 2013 r.

Rada Ministrów przyjęła Założenia Umowy Partnerstwa. To ważny krok w przygotowaniach do nowego rozdania unijnych funduszy, ponieważ decyzje o sposobie podziału tych środków będą miały kluczowe znaczenie dla rozwoju Polski. Dokument był szeroko konsultowany z przedstawicielami samorządów i partnerami społecznymi.

CZYM SĄ ZAŁOŻENIA UMOWY PARTNERSTWA?

Przygotowane przez MRR Założenia Umowy Partnerstwa (dalej Założenia) stanowią podstawę do dyskusji nad tym, w jaki sposób i w jakim zakresie fundusze europejskie na lata 2014-2020 (w ramach polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa) mogą pomóc w osiągnięciu przez Polskę jej celów rozwojowych. Założenia zawierają propozycje dotyczące m.in. celów i obszarów geograficznych Polski, których wsparcie jest szczególnie istotne dla rozwoju naszego kraju, podziału odpowiedzialności za zarządzanie funduszami pomiędzy władze krajowe i regionalne oraz zarysu systemu wdrażania. Stanowią także podstawę rozpoczęcia prac nad programami operacyjnymi na lata 2014-2020.

Kolejnym krokiem będzie przygotowanie projektu Umowy Partnerstwa, czyli kontraktu pomiędzy Polską a Komisją Europejską, w którym pokażemy w jaki sposób chcemy zainwestować fundusze unijne.

CO CHCEMY OSIĄGNĄĆ? CELE ROZWOJOWE DLA POLSKI DO 2020 ROKU

Ostatnie lata były gospodarczym sukcesem Polski na tle Europy. W okresie 2007-11 polskie PKB powiększało się średnio o 4,3 proc., podczas gdy w UE – zaledwie o pół procenta. Stawiamy sobie jednak ambitny cel - w 2020 dochód na głowę mieszkańca Polski powinien osiągnąć 74 – 79 proc. unijnej średniej. Dotychczasowe, pozytywne efekty wykorzystania funduszy unijnych są widoczne gołym okiem. To 250 tys. miejsc pracy (z czego ponad 5 tys. w sektorze badawczo-rozwojowym) ponad 6,5 tys. km nowych dróg, przyspieszenie wzrostu gospodarczego nawet o 1 pkt proc.

W kolejnym budżecie Unii nie możemy jednak ograniczyć się do prostej kontynuacji obecnego modelu. Zmiany w gospodarce światowej ujawniły nowe wyzwania stojące przed Polską. Dotychczasowe przewagi konkurencyjne naszej gospodarki – związane m.in. z relatywnie niskimi kosztami pracy – powoli wyczerpują się. Musimy zbudować nowe, wynikające także z inteligentnej specjalizacji naszych regionów, czyli wykorzystania ich najmocniejszych stron.

Zadania na najbliższe lata to m.in. powstrzymanie spadku liczby ludności i zwiększenie wskaźnika zatrudnienia (w 2011 r. tylko 64,8 proc. ludności w wieku 20-64 lat było zatrudnionych), budowa gospodarki opartej na wiedzy (W Unijnym Rankingu Innowacyjności za 2011 r. Polska została sklasyfikowana na 23 miejscu), co oznaczać będzie zwiększenie inwestycji w wiedzę i umiejętności, dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy, zmniejszanie różnic w rozwoju różnych obszarów naszego kraju (np. poprzez dokończenie budowy podstawowej sieci transportowej, drogowej i kolejowej oraz inwestycje w efektywność energetyczną).

Te cele MRR ujęło w Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020), która wskazuje jak ma rozwijać się Polska do 2020 r. Jest więc punktem odniesienia dla planowania perspektywy finansowej 2014-2020 r.

JAK CHCEMY OSIĄGNĄĆ POSTAWIONE CELE?

Inwestując tylko w te dziedziny, które są istotne z punktu widzenia rozwoju kraju

Pieniądze unijne będą inwestowane w trzy obszary (zostały one wskazane jako kluczowe w SRK 2020) :

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki (**najwięcej środków zostanie przeznaczonych na ten cel**)
- poprawa spójności społecznej i terytorialnej,
- sprawne i efektywne państwo.

Obszar	Co będziemy wspierać? (przykłady)
Zwiększanie konkurencyjności gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> ➤ innowacje i powiązania pomiędzy sferą B+R a przedsiębiorstwami (np. poprzez, podwyższenie stopnia komercjalizacji badań, wsparcie praw własności intelektualnej, zapewnianie kadr dla B+R); ➤ inwestycje przedsiębiorstw (z większym wykorzystaniem instrumentów pozadotacyjnych); ➤ najważniejsze połączenia drogowe i kolejowe; ➤ zwiększenie efektywności energetycznej, dywersyfikację źródeł energii, rozwój i modernizację sieci przesyłowej i dystrybucyjnej; ➤ rozwój kapitału ludzkiego, (np. poprzez wdrażanie głównych zasad uczenia się przez całe życie, tzw. lifelong learning, podnoszenie jakości szkolnictwa wyższego); ➤ rozwój cyfrowy (np. poprzez zapewnienie dostępu do szybkiego Internetu szerokopasmowego, rozwój e-gospodarki, rozwój cyfrowych kompetencji, w szczególności wśród dzieci i młodzieży).
Poprawa spójności społecznej i terytorialnej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie dostępności i jakości edukacji na różnych poziomach (w tym przedszkolnej), zwiększenie aktywności zawodowej (np. poprzez dostosowanie do potrzeb rynku pracy); ➤ zwiększenie poziomu zatrudnienia, szczególnie wśród grup defaworyzowanych na rynku pracy (np. osoby młode, niepełnosprawne, w wieku 50+) oraz zmniejszenie poziomu zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym (np. poprzez aktywizację społeczno-zawodową); ➤ zwiększenie dostępności transportowej poprzez łączenie mniejszych węzłów komunikacyjnych z infrastrukturą TEN-T (docelowo max, 60 minut do miasta wojewódzkiego); ➤ poprawę jakości środowiska naturalnego; ➤ włączenie cyfrowe (np. poprzez edukację grup narażonych na wykluczenie); ➤ rozwój gospodarczy obszarów wiejskich (np. poprzez ułatwianie podejmowania działalności pozarolniczej, zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców, zwiększenie dostępności i jakości takich edukacji, zdrowia, kultury na tych obszarach); ➤ programy rewitalizacji i przeciwdziałanie degradacji społeczno-gospodarczej na obszarach niektórych miast i wybranych dzielnic.
Podnoszenie sprawności i efektywności państwa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podnoszenie jakości stanowionego prawa; ➤ partnerstwo podmiotów publicznych, społecznych i prywatnych; ➤ otwieranie zasobów publicznych (np. digitalizacja dziedzictwa kulturowego naukowego i edukacyjnego, dostęp do informacji publicznej); ➤ e-usługi publiczne.

Koncentrując fundusze na obszarach, których rozwój przyniesie największe korzyści

W Założeniach zaproponowano, by skoncentrować znaczną część funduszy na tych obszarach kraju, które są szczególnie istotne z punktu widzenia jego rozwoju (nazwano je Obszarami Strategicznej Interwencji – OSI). Są to:

- Polska Wschodnia;
- miasta wojewódzkie i ich obszary funkcjonalne (obszar funkcjonalny to obszar, niekoniecznie tożsamy z granicami administracyjnymi, na którym pomiędzy samorządami występują pewne zależności, np. wspólne bariery, wspólne atuty. Miasto i okoliczne gminy mogą tworzyć obszar funkcjonalny np. w obszarze zatrudnienia, gdy ludzie z ościennych gmin pracują w mieście).
- miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji;
- obszary, w szczególności wiejskie, o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;
- obszary przygraniczne.

Działania w tych obszarach będą wyodrębniane na poziomie programów krajowych i regionalnych np. poprzez wydzielenie oddzielnych osi priorytetowych, bądź działań dedykowanych tym obszarom (dla Polski Wschodniej powstanie osobny program). Wskazanie powyższych OSI w Założeniach nie oznacza, że pieniądze unijne będą inwestowane tylko tam. Możliwe będzie wspieranie innych obszarów.

JAKIE NARZĘDZIA PROPONUJEMY?

Fundusze unijne będą wdrażane za pomocą **8 programów wdrażanych z poziomu kraju** (zarządzać nimi będą odpowiednio ministrowie rozwoju regionalnego i rolnictwa), w tym **1 programu ponadregionalnego**, obejmującego województwa Polski Wschodniej (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie) oraz **16 programów regionalnych** (pieniężni dysponują marszałkowie województw). Programy regionalne będą dwufunduszowe, co oznacza, że z ich środków będzie można realizować zarówno „projekty miękkie” (np. szkolenia) oraz twarde inwestycje w infrastrukturę. Będą także wdrażane **programy dotyczące współpracy terytorialnej**.

Jaki program?	Z jakiego funduszu?
Zarządzane przez Ministra Rozwoju Regionalnego	
program dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
program dotyczący rozwoju cyfrowego	
program dla Polski Wschodniej	
program pomocy technicznej	
programy dotyczące współpracy terytorialnej (EWT)	
program dotyczący ochrony środowiska, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, transportu i bezpieczeństwa energetycznego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Fundusz Spójności
program operacyjny dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia	Europejski Fundusz Społeczny
Zarządzane przez województwa	
16 Regionalnych Programów Operacyjnych	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny
Zarządzane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	
program dotyczący rozwoju obszarów wiejskich	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
program dotyczący rozwoju obszarów morskich i rybackich	Europejski Fundusz Morski i Rybacki

CO SIĘ ZMIENI W STOSUNKU DO OBECNEJ PERSPEKTYWY?

1. Planowany jest **wzrost środków** (z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) **zarządzanych na poziomie regionalnym**. Będzie to niemal 60 proc. alokacji na te dwa fundusze, czyli o ok. 20 pkt proc. więcej niż obecnie (nie licząc Mazowsza - ze względu na inne zasady dotyczące tego województwa). To w ramach regionalnych programów operacyjnych będzie oferowane wsparcie np. dla małych i średnich przedsiębiorstw.
2. Znacznie **szersze zastosowanie instrumentów finansowych** (np. pożyczki, poręczenia), zwłaszcza w obszarze wsparcia dla przedsiębiorców. Dziedziny, w których będą stosowane Instrumenty finansowe wyznaczone zostaną na podstawie zleconych przez MRR badań.
3. Fundusze europejskie na transport będą skoncentrowane na modernizacji kolei, **budowie i modernizacji kluczowych połączeń komunikacyjnych, np. autostrad, dróg ekspresowych i głównych dróg krajowych**. Zmniejszą się przede wszystkim nakłady na drogi lokalne.
4. **Szczególnie potraktowane będzie województwo mazowieckie**. Po 2013 r. będzie pierwszym polskim regionem, który w unijnej klasyfikacji opuści kategorię regionów najłabiej rozwiniętych, co oznacza, że będą w nim obowiązywać inne zasady wsparcia. Ponieważ jednak to jest głównie efekt zamożności Warszawy (różnice w wielkości PKB per capita między Warszawą a najbiedniejszymi powiatami Mazowsza to proporcja 4:1), wsparcie dla tej części Mazowsza, która nie wchodzi w skład metropolii warszawskiej, będzie maksymalnie zbliżone do zasad obowiązujących w innych regionach.
5. **Wzrosną wydatki na innowacyjność gospodarki** oraz na cele związane z **gospodarką niskoemisyjną**.
6. Możliwe będzie wdrażanie **dwufunduszowych** Regionalnych Programów Operacyjnych, tj. współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (wsparcie typowo inwestycyjne) i Europejskiego Funduszu Społecznego (inwestycje miękkie, np. szkolenia, środki na własną firmę). W obecnej perspektywie nie było takich programów. Środki z obu funduszy będą się uzupełniać i pozwolą na bardziej kompleksowe działania.
7. Fundusze będą bardziej **skoncentrowane tematycznie** (inwestujemy tylko i wyłącznie w dziedziny ważne z punktu widzenia rozwoju kraju).
8. Fundusze będą „**szyte na miarę**” dla **konkretnych obszarów**, tzn. wspierać to co jest w nich najlepsze (mocne strony) oraz rozwiązywać ich specyficzne problemy. Wsparcie wykraczać będzie poza granice administracyjne, będzie skierowane do obszarów powiązanych ze sobą, dla których zidentyfikowano wspólne szanse i problemy. Przykładowo, wsparcie obejmować będzie miasta i ich obszary funkcjonalne (czyli inne samorządy, które są powiązane z miastem – np. ludzie dojeżdżają do miasta do pracy).
9. Pojawiają się **nowe, niestosowane dotychczas instrumenty terytorialne**, np. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (inwestycje realizowane na terenie miast i ich obszarów funkcjonalnych – np. w transport publiczny, rewitalizację) oraz Rozwój Kierowany przez Społeczność Lokalną (inicjatywy podejmowane przez społeczności lokalne).

REGIONALNE KONSULTACJE ZAŁOŻEŃ

Założenia były konsultowane podczas 16 regionalnych konferencji w każdym z województw. Uczestniczyły w nich władze samorządów wojewódzkich oraz partnerzy społeczni i samorządowi. Rozpoczęły się 16 listopada 2012 r. na Śląsku i zakończyły 19 grudnia 2012 r. na Mazowszu.